

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції
з міжнародною участю

**“ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ
ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ
СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ) НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ”,**

присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою
відеоконференц-зв'язку)

15–16 травня 2014 року
м. Тернопіль

ЧАСТИНА I

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2014

Відповідальний за випуск: проф. І. Р. Мисула

“Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України”, присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського (з дистанційним під’єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв’язку) : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 15–16 травн. 2014 р.) : у 2 ч. / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2014. – Ч. 1. – 468 с.

<i>В. Ф. Боєчко</i> ПРО МЕТОДИКУ ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ «ЕЛЕМЕНТИ ЯДЕРНОЇ ФІЗИКИ ТА ВПЛИВ РАДІАЦІЇ НА ЛЮДИНУ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	156
<i>А. І. Бойко</i> ПІСЛЯДИПЛОМНА ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ З ПИТАНЬ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО СЕКТОРА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ЛІКАРСЬКОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ХВОРИХ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ В УКРАЇНІ	158
<i>Т. М. Бойчук, Ю. Ю. Малик, Т. О. Семенюк, Н. П. Пентелейчук</i> НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ГІСТОЛОГІЯ, ЦИТОЛОГІЯ ТА ЕМБРІОЛОГІЯ» В БУКОВИНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	159
<i>Н. В. Бондар</i> ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	162
<i>Ю. І. Бондаренко, О. В. Денефіль, Н. Я. Потіха, Г. С. Сатурська, С. М. Чарнош, В. Є. Пелих, Р. С. Усинський, К. Є. Юрїв</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ У ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ» НА ШЛЯХУ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІГОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	163
<i>Р. С. Булик, Н. В. Черновська</i> РОЛЬ І МІСЦЕ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА	165
<i>Б. С. Бурлака</i> ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ	167
<i>Б. О. Варинський, А. Г. Каплаушенко</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ФІЗКОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ЗДМУ	168
<i>М. З. Вацик, В. Л. Таралло</i> ОСНОВИ ТВОРЧОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	169
<i>М. Б. Вовченко</i> АДАПТАЦІЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ 1–2 КУРСІВ У ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	171
<i>К. С. Волков, А. І. Довгалюк, О. Я. Штурма</i> ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ	172
<i>Н. М. Волкова, Т. І. Толокова</i> НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ОСНОВ БІОЕТИКИ І БІОБЕЗПЕКИ НА ДОДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ	174
<i>М. А. Волошин, О. А. Апт, М. С. Щербаков</i> ДОСВІД РОБОТИ З РОСІЙСЬКОМОВНИМИ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ	174
<i>І. І. Ворона, Т. В. Саварин</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	175
<i>Н. М. Воронич-Семченко, І. І. Дубковецька, Ю. В. Бортник, Н. Г. Побігун, Т. М. Мемко, Л. В. Николишин</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ФІЗІОЛОГІЇ НА ФАКУЛЬТЕТІ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	176

ОСНОВИ ТВОРЧОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

М. З. Вацук, В. Л. Таралло

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

THE BASIS OF CREATIVE PREPARING OF FUTURE DOCTORS ON THE QUESTIONS OF PUBLIC HEALTH ORGANISATIONS

M. Z. Vatsyk, V. L. Tarallo

Bukovinian State Medical University

Резюме. Виконання курсової, самостійної роботи із соціальної медицини та організації охорони здоров'я наставі реальних державних звітів конкретних лікувально – профілактичних закладів суттєво покращує підготовку майбутніх лікарів та майбутніх керівників закладів охорони здоров'я. Працівники кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я Буковинського державного медичного університету, відповідно до вимог дня удосконалюють, доповнюють, але продовжують їх застосовувати як основу творчої підготовки майбутніх лікарів з питань організації охорони здоров'я.

Abstract. The realization of course, individual work on social medicine and public health of the background of public reports of proper medical-prophylactic institutions significantly improves the training of future doctors and well on future leaders of healthcare.

Employees of the Department of social medicine and public Health of Bukovinian State Medical University, according to the requirements of the day, improves, complements, but continue to use them as the basis for creative training of future physicians on the questions of organization of health care.

Вступ. Останні десятиріччя суттєво підірвали засади комплексної професійної підготовки з предмету соціальної медицини та організації охорони здоров'я в медичних вишах України.

Наприкінці 80-х років була скасована обов'язкова літня практика з предмету, далі – гірше, на початку 90-х років з програми було вилучено обов'язкове виконання курсової роботи. А у затвердженій програмі за спеціальностями „Лікувальна справа” і „Педіатрія” (2009 рік) вперше не було закладено переліку обов'язкових практичних навичок, якими повинен володіти випускник на час державної атестації.

Зазначимо, що перші методичні рекомендації для виконання курсових робіт з предмету на теренах СРСР були розроблені у 1969 році в 1-му Московському медичному інституті імені І.М. Сеченова під редакцією В.В.Срмакова [1]. Вони створили методичні та педагогічні засади для впанування навичок майбутніми лікарями з предмету соціальної гігієни та організації охорони здоров'я.

Основна частина. Співробітники кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я Буковинського медичного університету протягом всіх років творчо підходили до підготовки майбутніх лікарів з предмету, намагаючись усунути недоліки змін у програмах з предмету. Всі заняття проводилися безпосередньо в лікувально-профілактичних закладах, було започатковано науково-практичну підготовку з предмету у додатковий час, ущільнювалися години практичних занять для виконання щосеместрових курсових робіт [2], планувалося додаткове виконання студентами реферативних робіт з багатьох питань.

Так само продовжується підготовка і в даний час. Отже, наш досвід дозволяє пропонувати всім кафедрам соціальної медицини та організації охорони здоров'я вишів України зміст курсових робіт (або семестрових) робіт. При цьому, враховували, що вищою формою „курсвої” постає звіт лікарів під час атестації. Отже, виходячи з лікарського „звіту” організатора охорони здоров'я, був складений зміст курсової роботи для клінічних ординаторів, яким читається 50-годинний цикл з медичної статистики і 30-годинний цикл з менеджменту і маркетингу. І ми, і клінічні ординатори відчували користь від такої курсової роботи, де майбутній завідувач відділенням складав схему руху документів у відділенні, графіки роботи і чергувань лікарів, середніх і молодших працівників, підвищення кваліфікації на робочих місцях, контролю роботи лікарів та виконання їх призначень хворим тощо. Завідувачі всіх клінічних предметів засвідчили серйозну організаційно-методичну підготовку їх клінічних ординаторів на нашій кафедрі.

На таких же засадах були започатковані курсові та інша самостійна робота на 4, 5 та 6 курсах. Загалом теми курсових робіт на 4-му курсі були присвячені питанням роботи амбулаторно-поліклінічних закладів, на 5-му – питанням роботи стаціонарів, на 6-му – аналізу роботи цих закладів, розробці програм та планів роботи лікувально-профілактичних закладів на черговий рік.

Кожний студент на підставі зазначених у звіті конкретних лікувально-профілактичних закладів здійснює аналіз демографічних показників та захворюваності на певній території та діяльності закладу за певний час. При виконанні цих завдань необхідно використати показники інтенсивності, екстенсивності, наочності та співвідношення, методики обчислення захворюваності, обчислення середніх величин та якісних показників діяльності лікувально-профілактичного закладу. Підсумовується аналіз висновками, щодо бажаних покращень в роботі закладу. Зокрема, інформацією про кількість населення, народжуваність, смертність та захворюваність, а також основними показниками діяльності закладу планується його робота на наступний рік за розділами:

- план ЦРЛ за показниками:
  - число лікарняних ліжок за спеціальностями;
  - число ліжкоднів за спеціальностями;
  - число хворих за спеціальностями;
  - число лікарських посад за спеціальностями;
  - число лікарських відвідувань за спеціальностями.
- план СДЛ за лікарняними ліжками.
- план роботи фельдшерсько-акушерського пункту.
- розраховується кошторис ЦРЛ за наступними статтями:
  - заробітна плата (за лікарськими посадами);
  - нарахування на заробітну плату;
  - витрати на харчування;
  - витрати на медикаменти в стаціонарі.

Не зупиняючись на докладному змісті цих курсових робіт (кожна складає від 5 до 10 сторінок), зазначимо, що оцінювання курсової роботи ідентично оцінюванню за модулем; за ними визначається середня оцінка, яка і подається як підсумкова.

Безумовно, запровадження курсових робіт вимагає від викладачів суттєвих практичних змін у лікарській практиці, враховуючи, що у якості матеріалів використовувалися реальні документи дані різного рівня ЛПЗ, головним чином із сільської місцевості. Демографічні дані для проведення розрахунків беруться безпосередньо із обласного статуправління.

Без захисту курсової роботи студентом програма з предмету вважається не виконаною. Окрім того, деякі питання з курсових робіт виносяться в державний практично-орієнтований іспит з предмету, де до них додаються питання щодо видачі листів непрацездатності і заповнення лікарського свідоцтва про смерть по реальних випадках лікарської практики.

Висновки. Вважаємо, що наполеглива робота викладачів кафедри в аспекті опанування студентами практичних навичок із лікарської практики сприяє усуненню недоліків незавершених педагогічної точки зору) теперішніх програм з предмету.

Література

1. Курсовые работы по социальной гигиене и организации здравоохранения/[Гомельская Г.Л., Козлитич В.М., Кубраков М.А., Лаврова Н.Г., Миндлин Я.С., Мхитаров О.Г., Симонова Н.Н., Соболевский Г.Е., Трошина И.М., Фролова О.Г. под ред. проф. Ермакова В.В.] – М.: МЗ РСФСР, 1969. – 74с.
2. Таралло В.Л. Курсовые работы для студентов IV – VI курсов по социальной гигиене, экономике и организации здравоохранения (Таралло В.Л., Ясинский Ц.В., Дробнис Б.Я.) – Черновцы: облстат, 1989. – 74с.